ГОДИНА XXIII. На Цетињу, у суботу 19 марта 1894. БРОЈ 12.

Излази сваке суботе.

Цијена:

За ЦРНУ ГОРУ и АУСТРО УГАРСКУ на годину 6 ф., на по године 3 ф., на четврт године 1 ф. и 50 новчића.

За БОСНУ и ХЕРЦЕГОВИНУ и све остале земље у ЕВРОПИ и АМЕРИЦИ: на годину 20 франака, на по године 10 франака, на четврт године 5 франака.

ГЛАС ЦРНОГОРЦА

ЛИСТ ЗА ПОЛИТИКУ И КЊИЖЕВНОСТ.

Претплата шаље се у плаћеним писмима непосредно администрацији „Гласа Црногорца" на Цетиње, а може се и картом упућеном на пошту у Котор. Дописи нека се шаљу се уредништву. Рукописи се не враћају.

За оглашавање плаћа се, по дротореу који закону на петит, 7 новчића од реда за први пут, а за сваки други пут по 5 новчића. За оглашавање и на дуже времене споразуми се.

Осталијем одјецима из Русије на прославу четиристогодишњице Ободске Штампарије доносимо и слиједећу значајну посланицу у српском преводу:

Преосвештенству, Митрополите Скендерије и Приморја, Архијепископе Цетињски, Екзарше Светога Пећскога Престола, Владико Црногорски и Брдски, у Св. Духу љубљени брате и сослужитељу наш заштитниче, Господине Митрополит!

Ваше Високопреосвештенство мило нам и поштовано у Господу грађи, радосно поздрављамо.

Наша четири вијека, када, по неспоредивим судбама Божијег промисла, један од грана Словенства — српска народност подлеже игу иноплеменика, и међу мусуманства би готов да покрије све југословенске земље, у малој источној области, на Ободу, трудом и бригом славнијех поборника Словенства, источних Господара Ивана и сина му Ђорђа Црнојевића, основа се словенска књигопечатња, шездесет година прије оснивања талас књигопечатње у Москви.

Слава и вјечнија памјат племенитим оснивачима! Хвала и част и народу, који је претио, да при тешкијем условима живота, подржи своје Господаре у духовнијем православно-просвјетнијем подузећима.

Сва Руска Православна Црква с великом срдачном утјехом гледала је јуначки Црногорски народ и мудрога његовога Владара, Благовјернога Краља Николу, који су свечано, пред лицем свега словенскога свијета потврдили на дан 15 јула 1893, кад се навршила четиристогодишњица првој црногорској типографији, многовјеномудру, неисколебимо-тврду одлуку своју Православној Источној Цркви и своје дубоко признање зетскијем Господарима за њихове бриге, у доба страдања, о народној просвјети на основу Православља. Она се радост удвостручила сазнањем те несумњиве истине да је Православље обрана Словенства, извор његове животне снаге, несавладиве силе и самобитности, да је свештена, најсјајнијем Словенима њиховијем равноапостолнијем просвјетитељима, и одржање цјелине у свој цјелости и чистоти да је наша најсветија душност.

На дан радосне свечаности је сам имао част ја, Ваш Високопреосвештенство послати Црногорском народу и његовом Врховном Вођи, Његовом Високочанству Краљу Николи свој поздрав, у знак свога радовања и најжељнога саучешћа у томе збившем се догађају. Та мота осјећања дијелио је самном и вас Светјенши Правительствујући Сверуској Синод. Сада по његовој одлуци, срећан сам послати Вашему Високопреосвештенству Свето Еванђеље, да га ставите на престо саборне цркве, да се тијем светијем знаком вјере и љубави забележите у памћења православнога народа ова братска осјећања, који одушевљавају Светјенши Синод, и да послужи новијем залогом тијесногa јединства између Русије и Црне Горе, сродне нам по крви и духу, по језику и по св. вјери.

Узносећи топле молитве Подкитељу свега добра, Господу, за напредак Вашему духовному руковођењу вјерног стада, и за уједињење Вама благодатне помоћи ради благоуспјешног извршивања свештеноначелствене службе, о братском у Христу љубави и дубокијем уваженијем остајем Вашега Високопреосвештенства, покорнијем у Господу брата и саслужитеља наше смирености, потпуно одани Свјетлијем Правительствујућег Сверуског Синода Присутствујући члан:

Палладије, Митрополит царствујућега великога града св. Петра.

Јануара 20 дана
године 1894.

ПОЛИТИЧКИ ПРЕГЛЕД.

ЦЕТИЊЕ, 10 марта.

Руско-њемачки трговински уговор ступио је на снагу 8 марта, и тијем поводом петроградско „Н. Времја" донијело врло значајан чланак, који заслужује да га бар у главне ознаке донесемо. Овај дан — или овај ауторитетни руски лист — пунијем правом треба да зауме почасно мјесто у историји руске економије, јер не само што је Русија пошло за руком, да учини уговор с Њемачком, који задовољава [illegible] самосвојна и руско народно самољубље. То је једна важна страна овога уговора, но има и друга страна, која може бити још важнијем. Њемачка, склапајући овај уговор, није имала пред очима само економске интересе. Што су те три милијарде, што ће остати њемачкијем фабрикантима, у замјену шест милијарда рубаља, што ће Њемачка уступити руском земљедјелству? Јели заслуживало за те пјаре водити онакав економски рат за осам мјесеца? Та је борба била неизбјежна, ако је узмемо као ликвидацију старијех рачуна. Она је почела ме г. 1892, мјесо 1878, оног часа, кад је био потписан позвати берлински трактат. „Стари курс" њемачке политике, допустивши ову колосалну погрешку — берлински трактат — не само да се није постарао, да дође ма то какве накнаде Русији, него је још стао да експлоатира Русију и даље и у политичком и у економском смислу, што је морало погоршати још више руско-њемачке односе. Ступивши на престо Виљем II осјетио је одмах измијенјеност тешкога положаја. Покушајем покушаја погодби, да успостави добре односе са Русијом нијесу могли успјети, докле струјом њемачке политике управља стари кримар. И владе, искрени и свјесни Цар рјешавам се на преврат, који се није могао не замислити. Он отпушта старога кримара, и сам узимаље да управља новом струјом. У политици се мање него у којој другој области што ново може од једном појавити. Нова струја њемачке политике морала, је рачунати са стањем шта је затекла. Ред диверсија, што су извођене великијем штетом и умом, при свршетку доведе до тога што је требало. Притисак на Русију, који је успио при старој струји њемачке политике, да пренесе све веће, ослабљавајући њемачку економску и политичку самосталност, нијесмо могли ужети као обилно изванвање, ал је дао потребити повод, да се приступи *питању питања питања* — о успостављању нормалнијех односа доброга сусједства између Русије и Њемачке. У тој радњи с првога корака ми смо такво становиште заузели, да нијесмо могли пишта изгубити... *Били смо учтиви, предусретљиви, али нијесмо ниједне важне уступке учинили, а они су учинили, ал не за то што нијесу умјели рачунати, него што су [illegible] у [illegible]*. Уговор о жељене нормалнијех односа с Русијом, одријешене су руке сусјема њемачкијема радијем круговима, који ће се надати, да ће повратити бар дио од онога, што су изгубили при старој струји. Ми немамо узрока, да то претендирамо. Неки њемачки кругови слободно конкуришају са радијем круговима другијех држава односно руснијех цјена, главнијех предузећа у Русији. и т. д. *Зи нас је било важно једно, што смо добили у Берлину уговор, како је требало, у чиној сврсти, да на другијем основама дамо шта Русија не може анализовати уговоре.* И ако је истина, да је овај уговор побједа нове струје њемачке политике, још се с знатнијем правом може рећи, да је овај *уговор побједа нове руске струје*, која се изражава у двојним: *домовина руска*. Част и слава онијема, који су управили Русију новом струјом. Част и слава онијема, који с толикијем успјехом и талантијем достојанством примјењују нашу нову струју задатцима практичке политике.

Овај чланак петроградскога листа није од потребе тумачити: наши ће га сваког разумјети...

Док овако лакују у Берлину и Петрограду, готовост изражена у Бечу, да се склопи сличан уговор са Русијом, изазва смјешке у Будимешти, гдје се одлучно узимају у заштиту угарска житија против утакмице руснијех житија. Ало угарска не попушти, увалудна ће бити сва добра воља бечког кабинета; и особито аустријска индустрија имаће тешкијех послједица од њемачко-руског уговора, који је сам учинио на рачун Аустро-Угарске.

У Француској влада умјеренијех републиканаца све се јаче утврђује. Најприје је покушавано на радикалског табора предлогом измјене устава, гдје је влада сјајну побједу одрнала. За тијем јој је сенат знатну потпору пружио. Тицало се будета на утврђивање новог министарства колонијалног. До сада је послови колонија управљало једно одјељење у ратном министарству. Камара је предлог владин усвојила, па је ред дошао на сенат, да га усвоји. У то су се приближавали ускрсњи празници и одмор парламента на мјесец дана. Сенат с тога одложи расправу о томе предлогу до послије ферија.

То је побудило владу, да најви представљанимо републиканцијех клубова, да то одлагање сматра непријатељем сената према њој. Томе се сенат очигледно није надао, пошто се тицало кредита петнаестога по шифри. Али кад се дознало, камо то одлагање владе узимље, сенат је био сазван одма на прва дан ускрса (католичког), и ако што нам је бројева дошло у прошлом броју, усвојио је тај предлог.

Овај обзир сената према данашњој влади врло је значајан. Тијем се влада, која има огромну већину у камари, јошвише утврђује. А опет обзир, који је влада показала према сенату, са свијем је нови појава. До сада су републикански министарства била сасвијем равнодушна према одлукама сената, које им нијесу годиле, и више пута су најзнатнији, да сматрају довољанијем изјаснити само глас изабраника „синтетског гласања," т. ј. глас камаре. Г. Шерје први је предсједник министарства републиканског, који је изјавио, да се не може задовољити самијем гласом већине камаре. Она изјава [illegible] то значи да се владина умјереније републиканска све јача осјећа.

Назад мјесец дана бечка „Преса" донијела је, да је наша влада дала упутити и на дугу тамницу осудити ми недоказане главаре херцеговачке емигрантије у Црној Гори за то, што су се они обратили писмено Вл. В. Краљу Александру, да их прими у Србију; а сада београдско „Мале Новине" чују, како су ови главари хитро и брзо осуђени на 10, 15 и 20 година робије, као кријумчари, који су хтјели дићи буну у Херцеговини, и пореметити европски мир!

А ево у чему је ствар:

Јесенас дознаде наши народ, да се наши главари херцеговачки тајно спремају, да нешто раде. Тај начин спремања на мислимо нас годиде, тако родне, да се по памти родиште, мерао је зачудити наше власти, које су емигранте тоно братске пазиле, да они о томе исељавању нијесу мислили ни прошлијех гладнијех година, када су се Цјеговци на хиљаде у Србију селили. И на то је протекну мих посљедња петрата, да се зна шта је у ствари, рашта су нарди тајанствени на оријаке петрата узимали бити.

Истрага је ту загонетку отрадила. Дадоа свјетрат херцеговачки, који је у Новом Саду у велике трговио, преварујући, тражио је пута, да избјегне одговорности пред судом, а да много своје имућанство поврати. И лијеко смисли, да умакне у Србију, а да себе покрије, и да се тиме учини мајом, натјерао на тај пут и неке главаре херцеговачке, међу њима и Стојана Кијаћовића. Стојан се тајно и ноћу прије него је у Кијаћови дошао, и сам се повратио. Остали пјесу отишли основиде гувернеру нишњевске. Кад се истрага довршила, сви су били пуштени на слободу, осим Кијаћовог трговца, који је за примјер и прикривање туђег новца био осуђен на моју годину тамнице; и још једнога његовога друга, који је већ унутре молбеницу у Сарајево, да се нека слободно повратити.

Толико смо сматрали потребите саопштити, да се не би јавно мјесто и даље замлаћивало неистинитијем извјештајима.

† КОШУТ.

Мађарски народ своје народнога сјајнијем, сјајнијем патриотизмом слуги на умо свијема истакнутијема народима. Они знају за тијеста свијета у имену, а међу њима нијесу ограничени, остајала је у историји свијета јединствена примјер, како се бори и мучиће за своју слободу. Ту су разне вјерности, разне стијене, или се не може рећи, да је бољи Мађар потјекао или сјајно, принцирата или тежа. Њих свијех један огњ подиже дубоки разгрнјена, један дух народни на окуп. Тако ће мађарски народ и мали брзо сјајити хвалудостојнијему свога државнога живота!

У томе народу нијавио се Кошут, који својијем великијем умом, својијем патриотским рјечи, својијем јунаштвом пратујем, у свој великој борби од г. 1848 1849 подиже на оружје 200 000 мјешка против Аустрије, збаци са престола угарскога Хабсбурговску династију, и доведе до тога, да је морала тражити помоћи у ратнот Цара Николе, чиј војска савлада Мађаре на Вилагошу, и повратити Угарску Хабсбурговцима.

Откад је Кошут живио у тјеснацу, одавно није престао радити за свој народ и своје му снаге е умјешне. Кад се радило о уједињењу ватрогасаца и земљачког народа, он је у договору са Кавуром радио на остварењу Италијанске Конфедерације, и тражио свезе са Београдом и Букурештом, у којем је свеју гледао мајсгурнију будућност своје отаџбине.

Кад се Угарска год. 1867 поручила са Аустријом, он је протестирао, називајући тај уговор гробом независности земље. И ма да је Цар Франц Јосиф, пружајући Краљ угарске земаљске крунисањем на Кошутта амнестију, и ма да се је народ одазвао позивима у сабору угарском бирати, опијем отац никада стајати потом на угарску земљу. Страстно неодољиву потребу мрзио Аустрије и жељу владајућа нису могле ослабити а намјере угарске мјере, да на законске бјелоћаке мјере отаџбине и сврше је вјеновјеч, пао је изузеле под мјешјем на земљодјелија Бугарске.

Кад је Аустрија у завјеру са Угарском [illegible] Кошут [illegible] чешког народа. Он, је тада Аустрији и мјерио надлежности своје отаџбине, него је [illegible] бесједама мјестимично [illegible] народа из исте [illegible] не само да не би биле на штету Угарске, него би одговарале угарским интересима. Чешка је држала исто као Угарска — тако је он прочувао мађарској подјетничкој.

Али се тереши велика непријетња, што није знао бити спрјечена у времену разлијем народностима у Угарској, и што није признавао хрватско државно право. У почетку велике буке тијем одбио је од себе све народности, те изазвао грађански рат. Касније је и сам увидио погрешку и нудио свијема народностима једнакоправност у Угарској, али је већ било касно. Тада су Срби у Угарској у том грађанском рату много страдали. Њима је у помоћ притекло оружје из братске Србије под Кнежевићем, и Срби су се јуначки борили против Мађара. Значајно је што је тада Господар Црне Горе, Петар II писао тадашњем Краљу Србије Александру; захваљујући му на тој братској помоћи, пан великој мјесној или није могао, да му не рече, да је прави пут Кнежевићу био у Бечу.

Кошут је био пријатељ Срба, али је истом отац, опијем на добрим. Једног мађарског великаша, већ бившег барона, Србија је примила и у почетак се бавио адвокатуром, док није ступио г. 1832 на политичко поље као народни посланик. За тијем се одмах министарству, мијајући радом жестоко опозиционе. И већ није остављао политичко поље, на коме је постао идолом свога народа.

Живећи у протјерству, пет пута су одмах на мјесто хрватске земаљске отворене привремене, мијајући опет биле у значајном броју и на угарском сабору; и његова је рјеч била пјесма силна уплив и на масе мађарског народа. Тај народни вулкан жестоком емоцију разулто се. Кад је стигао глас, да је мјесто Мађар у Торину преминуо, у самој престоници угарској народ је у гаванијем демонстрацијама слу-

---

ЛИСТАК „ГЛАСА ЦРНОГОРЦА."

О „ПЈЕСНИЦИ И ВИЛИ."

Књижевна сјајна.

XV.

Из „Дубровника."

I.

Наш народ вијекова мало другије о Вили. Пјесме и обичаји имали промјена мијајући се вјетрима времена. Једнако је свој остао свијет. Није исто нама, треба да рећи нашу мужке стари. Али међу једном разликом и другом имамо

„У и шетре и у горе"

да прича Бесмјетној Дјевојци своје јаде, изгубљене дане, мутне снове. Гријеб да не пјевам право утјеше у сјетној сети. Јер другачије неби тешко гледао на у тоје слабости прошлост, но у нашем будућнос. Нити би се тако дуго задржао на оном мјесту, мисли, модерном исправношћу (моја би биле заблудјелим примила пољем) говорећи у лице:

Ја умрсо се вјекови
Бесмртности твог живота;
Кад умрјеш ти не мисли ме,
Живити ће род вјерни?

Али та тајанствена сјета и немирна жеља нашега народа добила тог необита дјелимично у дјелу пјесника Пјесника. Та је пјесма пјевана у великим мјестима. Наш демократски пјесник, који тако слобо пјева „монотонирајућа пјесма," обрио се још вид и над суверенитетом пјесмама у задњемјеној добе сјајно мјесте задруге. А код пјесмама дјевојка пјесму, јесте се пјевајући послушт, јер се нада, да ће се у бесмрт мој слободи пјесничкога сјајнијем и друге као обичне смртнике. Владари ово

ниво „свиме" Богу у својој жељи прамо своме оснивачу, да су обрадовани и власти и оружана сила уједињене? Ко Торина ће мртви тијела Кошутова бити пресјечени у пјесму отаџбину, а мађарска ће га народ тамнијем лимосјем шамоестацијама пошто и мјесте почетак и сахрани, иако јоп ниједи народ није појединог свог сина мртва дичевно и сахрани.

Сви народи, који дубе своју слободу, и који су видјели на му мртвоснати виједе и при свему учествују у тој великој [illegible] мађарског народа; и ма да се слободу пјевајући мртве и намјере за слободу свога народа, дјевојке ће тешку и чедна-варијетеру Кошутовом и о лиштовјем ће се вјечно ово сјетовати.

ПРЕГЛЕД ЛИСТОВА.

Недјелом интерпелација пјесјеса бугарских школа у Македонији и Старој Србији, бомбардирани листови журе се мијенјају бугарском пропаганди, па [illegible] „Српски Застава" намјеру остварене пише:

Ми у Србији потпуно разумијемо своје спасоносне дужности, и биће на то пјесме по могућности допустити, да се на шта десе, што би нас имало, да нас до краја напрежно. Да нас је од нас примјене мјерности домаћина фест, да је Македонија, старинска српска земља и данас једнако насељена нашом браћом. Тај факт ми не дамо да буде порочен. Ми смо у минулим временима [illegible] и сурово штету мјерности пјесма тим стварима и то и јесте увјерен, рјеч је у Македонији могли да се непрекидно оснује тајна пропаганда. А сад, кад је Пјесма Порте, у борби са мјером у отомјенској цјеновини, намјерила да покрива своје пјесме, покрива и учинила корисно, који ће заштитити ту од насиља тешко подјеле Султанове, ми смо објавили да те мјере одобримо.

Уплашено је и безтјешно тврђено, да у Македонији живе само Бугари и да само, што је турска влада наумила са бугарским школама, потиче осјетљивост свега македонског становништва. Тешко је да сада о тој материји писано било, да нама не треба трошити много рјечи у утврђивању јасно истине која оправдана мјерно, да се Грисом народ у Македонији сјећа од пјесама бугарјанских [illegible] и од [illegible] Бугарских школа. Ту истину на почетку се могу [illegible] на аустријској [illegible] у свим необичним [illegible] недјелатности [illegible] Турској са којом аустро-угарска монархија жели да у добром и пријатељским односима живи.

Међу тим, на јавно се овај турско-бугарски спор сарисао, мораће да потану недјелатности прави српски народ у Македонији, па ако ће увијек бити рјешавајући, да се свиме задња намјера Бугара свим судбама и Бугари научи роду и послушности.

ДОПИСИ.

Бар, 1 марта 1894 г. — На дневном је реду да се сјетим поштованој читалачкој публици досадашње наше мале католачке цркве, која се је почела градити натраг три године, а довршена „почетком ове 94 године.

Црква је подигнута, на увиђеном мјесту — брежуљу — западно од града Бара, на десној страни новог колског пута, који води од вароши и нашом мору — на брежуљу а управо те сам поглед мијенном природном очарава гледајући како се морски или титрају, прелијевајући се у разне боје према сунчаним зрацима и играјући се својим бурним таласима о своје сјајно стијене, као да би хтјеле рећи: „благо нама рођени сестра", зад нас прелијуђе наших витезова ослободи на руку, којој смо вјјетинама година робови били. Са истог брежуљка видиш сву Богом уређену околину Бара, видиш и Румију, ко и пјесмо се увјетиоја сјетрепута своме вјерном брату Јовићу, казујући нам, да мо отуд сунце гријеје.

Зид је отрђен од четвероугаоног тесаног камена, а покривена тјелама (кајмидама) у облику; на врху је подигнут мали звоник на чији је звоно у вјеру, а у звоник, сјајно, гробље се налазе угледнијем мјесту, које сад нијеми потјешају те на стеро гроб и рамени сјетрјеја.

Цркву је подигао о свом трошку наш преосвјетли архијепископ Милановић, и у истој налазимо гробницу свој.

Црква се осветила храму св. Вијеч тија 20 фебруара тек. год.

Освећење је извршио архијепископ Милановић уз присуство свог. католичког свештенства. Ко ово се сам скуна помолили Сасвимњему за дуг живот, срећу и напредак нашег увиђенога Господара.

Послије освећења присјетили архијепископу изговорио је „бесједу", пуну мудрости, пуну поуке, учећи нас на послушност и вјерност према нашем витешком Господару, на чијем напредак слобо по тајно нашу св. вјеру и уживамо сва права као вјерни тако и грађанска.

Послије освећења разишли смо се са радосним лицима, молећи Бога на дуг живот, здравље, срећу и напредак нашег увиђенога Господара, који нас очинским милошћу обасипа сва без разлике вјере.

А нама је вјечита хвала нашем преосвјетлом архијепископу на многом непрестаном труду и поучавању, као и на то што је себи вјечиту њу саградио у нашем оронулом Бару ко ће нашим дјецама нам нашим послије земног живота почивати.

Сад браћо Срби сва три вјеровисповиједања, ко Богу за здравље нашег оца и чувара, нашег личног Господара, под чијим окриљем уживамо потпуну вјерску и грађанску слободу, као и сва вјерни Му подјеници.

Франо Катићић.

Књижевност, уљетност и просвјета.

Проф. И. С. Пальмовъ. „Православная Востокъ" въ 1893 г. С.-Петерб. 1894, 8°, 48. (штампани је прије у „Прав. Вјестнику" 1894 г. № 2, 3, 4, 5 и 7).

То је преглед стања православних цркава и њихових опстанка за прошлу годину. У том прегледу прво мјесто заузимају патријаршије: цариградска, алек-

---

Зато и почиваде са високим надом и пространним осјећајима, на, придушан, сатрт ревношћу стари, изазивајући на крају велику прошлост, и, поранцем за Косову, изутамиву ону тугу народа који је изгубио историчну мјеју и не може да је више нађе.

Прва је част разговор Пјесника с Вилом о народу. Два су лица пред читаоцем, али у истини није него једно: и ј е с н и к и о н. Вила, као бесмртница која мали је зачетјелија суд, стављају се у уста пјесника и слободно спомене. Какво је стање српскога народа?

Собичност је нас ушла
Срећу срчану ала је пуна
Пут сјаи, а већ мала

Имато за сад туђе;
Имато за радјајуће;
Имаде за мантијаше!

Па нијемо — кажеђеш ми;
А колико сиромаха,
У то једно и сиромаха
Душамово царство наше"...

И дух свога [illegible]

Свјетлости [illegible]
Имато за међу нама,
Д[illegible]
Имаде [illegible] побјеђена?

Ово је мјесто, лепшина строфа. А сјетио би да ј нема противника, јер Пјесма не умије друмачје објанити народа што да колијајући годину пјетону судбину лоја му отац и смисао и воду за мирје јединство:

И Зворник и Дејо
Напрасно су се" бали

Жити су му [illegible]
Чести [illegible]

На је сјајет — [illegible]
[illegible] и [illegible]
Чуда моје, шта му дође
На да [illegible]

Истина је. Али обрина није исторична сасвијем оправдана. Видјећемо то сами у другој чести пјесме. Видјећемо гдје на самоме зенитту сјајне моћи, зад праве бјеше стао да завриви Балкане.

Стара [illegible]
Нијемо се [illegible]
И у [illegible]
Ридајте је [illegible]

Но Вила се на нешто друго још гласније жали него да на сјајну недоћу. Та прилата дјевојка, симбол бранше љубави југословенскијех племена, та жена која казује у струну гуслару ратне одјекјеве јаке, набрда срдаа пјесмо, пјесу рјеч осјећаја времена, та жена на неће да окрести народу тјесногрудност, плиткост [illegible] народне дјелатности, братску оријенте, рецимо у кратко: непријатеља поносницу.

Е, ко ће му на крај доћи?...
То је човјек чудноватн:
Што он хоће, к чему теже.
Не може се право знати.

Час се срча на Румију
Час и Бугарској пјесу трамо
А с Хрватом пјесмо братско
Па [illegible]

На тако с Чехом, с Подјаком, са Словенцом, па и

С' [illegible]
Сјајна [illegible]
Жеље [illegible]
Мене [illegible]

А. В.

(Наставиће се.)

једног руског Богослова — чување потпуно поверено је само узвишеном хришћанском дубином." Рц.

— Стигао нам је друге свеске београдског **Дела** (Дјела) листа за науку, књижевност и друштвени живот са овим богатом садржином:

1. Набава. — 1. Помоћ Војсилову, пјесма Р. Одавића. 2. Прича о Цезарим бегу и Тапули, од Бр. Ђ. Нушића. 3. „ „ пјесма од † Војислава. 4. Живе мошти, прича М. Коковића, с пољског превео Рајко. 5. Куда зита..., пјесма од † Ст. Кићановића. 6. Отров, роман од Киплинга. 7. Погреб пјесма од Надсона, превео Р. Одавић. 8. Сигурна кућина, прича од Léon a. — II. Наука. 9. Установе и друштвено-политичке питања. 1. Народна скупштина, од Јанкића. 10. Источно питање, студија Др. Мил. Милова новића. 11. Које је година умр'о краљ Радослав? од Ст. Стојановића. 12. Етика и хигијена. (Поводом књиге „Die sexuelle Hygiene und ihre ethische Konsequenzen" von Dr. S Ridingi од. Вл. Поповића. — III. Књижевност. 13. Шилерове драме, одломак приказ од професора Х. Лајтера. 14. Рајч двоје о дјечјој поезији поводом књиге д-р. Ј. Педића „Из наше поезије дјечје") од Свет. Ст. Симића. — IV. Друштвени живот. 15. Политички преглед догађаја у земљи и по свијету. — 16. Политички преглед. Госпођа с камелијама, драма Ал. Дима-сина, реферат проф. Мил. Драгутиновића. — V. Хроника. 17. Наука (Преглед стручних књижевности о Балканском Полуострву за 1892 и 1893 годину, уредио Др. Јов. Цвијић) 18. Друштво (Статистика школских универзитета. — Велико за јаранственог гимназиста, од Др. Ј. Димитријевића. — Политичке партије у Шкотској) 19. Преглед књига и листова: а) Die erste ostiguer Kirchen druck vom Jahre 1494. Eine bibliographisch — Ikonkalische Studie von Dr. V. Jagić. Реферат Дуб. Стојановића. б) Le royaume de Serbie par P. Cornelle. Реферат од Јанкића. в) Споменик XXII. српске краљевске академије. Реферат Ј. П. Томића. г). Књиге Матице Хрватске за 1894. годину. Реферат Д. Жив. д). Un nouveau livre sur la bataille d Orient, par L. Léger реферат Н. С. Петровића. 20. Књижевне и науке, друштва и живота. 21. Библиографија. 22. Лексикарски отвисак.

(Позоришта.) Од друге недјеље поста Сремска позоришна друшина наступила је своје представе у „Летњем Дому." Мјесто остарјеле комедије, приказала је „Нашку" од Цвијановића и „Бој на Косову" од Суботића, које се пристојно било јако посјећено, па „Дјевојачку Клетву" од Лубића. И нашем мјесту друшина је најмање своју вјештину да сада показала у овом комаду. Г-ђа Бајићка је Анђелију (главну улогу) представљала изврсно, као што је и г. Ивић Гвидона (споредну улогу) изврсно представио, чим су постјеле дочекали, да с правом заслужују прво мјесто у овој друшини. И г-ђа Томић одиграла је Руму потпуно. Г. Будић врло добро представља је ствоа и по томе друшину да би најбоље успјевао у озбиљнијем улогама. Г. Стојановић у Јову је потврдио наше мњење, што смо изрекли о његовој способности при свјежавању свог новог представљања Видје, од потпуно успјеха у дубљинијем улогама младог свештеномонаха. Такође је у овом комаду г. Жебрак (Милун) показао јаке глумачке вјештине. Г. Трошинић одиграо је добро Мргодића, а штета је за друшину што је престао бити као члан. У споредним су улогама изрекли на потпуно задовољство публике, као што су и у главним потпуно задовољили. На овој представи присутни су били Ј. В. Господар, и Ј. В. С. С. Преосвештенство и Краљ Петар Карађорђевић. Штета само што наше публике није било, а на то би требало на друге мјесе комад мањијем на њему позорницу, јер се сваки дан.

Т.

НАРОДНА ПРИВРЕДА

Трајебите зайче од гусјеница и сувраке

Из „Темиша"

Наш нам је фелдшерар скоро затрпа инструкце, а што она није доносила, то нас ријеч три године, пероноспора (пана, како је у Крајини зову) донусурује. Још нам је остало воће. По прошлогодишња јака киша с јоле и гусјенице с друге стране, учинили су и зобљанини грдне штете. Толико зобљани (зобљани зобљом) почували су се, а много скоро пропали. — Гусјенице се толико одомаћиле, да листу на њу не да ни насјемити на одрвета се, попаде та, те тако се зобља без пенице остаде. Тако бива једне, тако друге године, непрестано. Мјесто да нам зобљани из године у годину напредују, мјесто да се све наше и наше имамо и умножавамо, а ово на је свакс године све мање. Из чега да се ниоме зду досјетиш, осим бар от гусјеница да се сачувамо, да ти утамањимо, то да спасемо наше зобљане.

Како је мјесец фебруар врло подесан за радње ове врсте, нарочито ако је суа, ако што је то случај ове године, онда се можемо доста доћи помоћи.

Све овдје испричане, нити су сваки једног богатог села у Шумадији увијали и како су сачували [illegible] зобљане од гусјеница.

Гусјенице ми се нарадиле скоро сваке године. Шумадији ми дајемо прецјетају, оставе, али понадне гусјеница толико, да нестане зобља на врло. Мислили су, само тоне зду да погоне, те да сачувају зобље. Један искусан земљодјелац, предложи да би најбоље било сваким зиме по зобљацима и очистити сва гусјеничка гнијезда, те их сачувати на гомиле и запалити у земљу или спалити, те тако видјети, ако ће се опет гусјенице појавити. Сама сељанина учини се опет продрог остварена и пажена. — Послије дугих зобља и спорازума, договоре се, и се сачуо сјемени, неко са сјекиром, неко са тестером, неко са дестинама, а неко са кукама за доњачке гране. Овако сачувано зобље по једном зобљаку, очисте са жеста сва гнијезда гусјеница, на не само што очисте гусјеничка гнијезда, нити тим прилином очисте и све суварке, наломљене гране, једном ријеч све што систа прамјеном развитку зобље. Тога лина очистили су сјемени они десет зобљана, то продуже и идућих дана, па се сјемени зобљанини у селу не бјеше готова.

Кад наступи пролјеће зимских зобљани пропјевјеташе и оледенише. Пресе пијелог жита не пијаси се ни на шаша на једно гусјеница. Зобљани и домаћи обилат плод, нису остаје замјетили у своме селу не бјеху. —

Овдје сеја чудније се чоме, нити то могоше бити, да зобљани само у том селу буду изгинули од гусјеница, а и тамна плод домаћеи. Даде се тако нема гусјеница на својим зобљанима, а и на да ма да се појаве, јер је сложи стабјају.

Изгоспођа овај лијек примјер сложиле и заједничког рада пред наше и домаћи предлоге, на ни прекоручујемо да и они сада сложе пријеу ово требајем свој з зобљана, као што су сјемени на свог шумадијски села радили. —

Како сад још нема велиних тежачких послова, те је вјешта радиница по селима у поља доћи, на то је најбоље, да се ова сложе договоре и отарају и шаљу, на да пријелачка пријеу ово требајем гусјеница, прецједа суварке и [illegible] свега ово на зобљани, што на ни прилином развитку свјетла. Ово сложени радом у стању су за кратко дане, да сваку ово сеја од гусјеница.

Сама читатељима „Темишанин" стављамо у вјешт, да објелоданају свагог у својој пољини и корисности овог заједничког рада. Још прво године, остечене се благодат од овогог рада, а плуђа недоходаје се стеструјо.

Дао Бог да ово још ова сјемне многи послушају и уради како ми рекосмо. —

На завршетку да напомјенемо нама треба сваким гусјеничке гнијезда. Поштто гусјенице листу међу рачвицама на прекинима грана ово нано мрежасто ивице у којима остављају своје јајета, те гранчице са лисцима треба пажљиво сјећи и бацити на ватру; палити треба, да ни једна лисна се ријеч на зобља не остане. А лисце је лако видјети, јер без грана не треба сваким, јер се често догађа, да међу рачвицама од гранчица, гдје је било гнијезда, остане још много сјемена (јаја.) које се над зобља падоси, излазе, и почини грану штету лишу. Све гранчице са гнијезда треба скупити уједно, то, на не ће, да их спаљује, лавице у земљу подубље, гдје јаја нестају и не јеша се гусјеница не наласе.

„Дефинитивни средства против пероноспоре и фелдшерија да сва промјена.

(Из „Нереда")

Жунски Богетић учинио је усјешне покушаје са хрестом пиљавицом у Србији и приписано је то дјеловању таквих средстава, док му позајмјени још год. 1892 непрекиде, да то нијаћаше постоји, већ да је само влага овај непрестан, које помоћу лучбено и обилато растварање хранивих честица у тлу тако, да се сваки тога производа у бољи на тодино пјеча, да јој ако ни доли непрестаној нити трсна уз шкота отета не може.

Влага нам одлучна чимбеник у тлу повела је и мене још прије тога. Богетић на разматрање средстава и је отворено устајем тврдњом, што ћу и доказати другом згодом струјно, да није само хрестова пиљавица неизбјежна средство против свим болестима, него да је свим бизнисом одмах нас слаб тамјанка томе приказати.

У најнепретајце дјеловање збрајам ја овом истраживању причу наслагану, нако то и шумм бива на одмаклим самим лисе, затим на које врсти шумског грања, дакле и остали бизнисом, а тада тек прилјесу лиштно најчешћајна врста дрва, а на ниједну недуготрајнија врста дрва, а на ниједну недуготрајнија врста дрва у најлакше рад влаги.

Тко дакле отсти зобе олиједити г. Богетића, нека узме лати у прном реду тополову, арбору или дјеченову пилотину, летнем бушину, јаворину, а тада једну или сјекиру, а међу задње врсте дрва доласе вертешина или крестова. Томе слично, мјесто пилотине лист или однадна или прицу наведених врста дрва.

Непобитно се доказати може, зашто у пјесуљама доле тјесно уши одљеви, зашто је последњи фрактеи успјех на напорнијем тлу с помоћу прилјесе глинеет (шарљевица комјешана прилом, ако прешним се понашају) или све се сами Богетићеви влаги прилјесивати мора и свто моје покушалиште основано у Кутјеву [illegible] сјеру показује, на и млади биће, дјелотворна средства најприродније и најлакше.

Сирт европејским земаља мора и без фелдшера и пероноспоре једном природно заступити, јер сјемо матице истих тако одлучује. Ми смо дакле задре ниже врсте доле у шкоту продајати, али не сјекати од природно сирти те одвратити пероноспору или фелдшеру само до наступа природне сирти: 1) што бољим обрадама тла уз 2) што мање хранивим чинити и што интензивнијим обрадама, уз 3) што природнијим средством прилјести влагу за растварање тла и додавање му снаге, а то биће не само прилјесом и покривањем биљкиним тварим већ и тиме, да узгојимо сјемо, које нити прегуст нити прерједав бити не смије, а тако ће сваитити ако непогодар сјеру наведених точака, нека се увјери у облику прошлог и нека непоја сасвимну тла, на и ово прошле гнијебе, које су шумари већ давно и математично истражили или најјеленитијеје по нити наше природе дрва.

Тако дакле умјеће произвести у врло граду што неће природе дрва, тим је непобитно научно и тим ће неће природ плода получити, те тиме продајет дрва жиит, осјебодна ју и мјестимо, но прије свега на ово посјадној непогодара, већ непогодара, који ова ниже година збрија доходе свог рада и уложене главнице и те тајно.

Већ свеје добро јаности реноз, да је нитиме или прилјеки добиоштимо средство против пероноспоре и фелдшера строго мумерсе, и позајмени оружје нити подмукли дјелошки у руки, те спремни то јаким предлјетима нитиме против јачити и учинити способне прошле за непогодара [illegible] чарсти је са теоретичног и практичног [illegible] увјерен, да ће и свеједобно [illegible] објешено се нада необјешено [illegible] и ми се за унапред с тога нити непоја бити селице нити блиссеро бојати нећемо. — Тодино за сада.

(Предлетна вина, најбоље упаљене на одлучивање и д брет/ мјешна.) — У Француској, Холандији и осталим у стоћетству напредним земљама, истјерују вино и дорђе добиле одма с предлетна на вина, и држе на на вина до и селиде Божићевдана. Они вели: „та је наша врсна вина нити оно, што су ми и мешане или ружно бјешно, а добијена нити оно, што и прерурудаси оно." Предлетна је трава сјалишнија и сочнија од летне или јесење траве, и нема толико несварљивих дјелова, као што имају летње и јесење траве. Предлетна трава имају 20—45%, лише Хране, него летње и јесење, па с тога на добијеју ни мраке ни добиле сиено и велике трбуше, као што их добију на летним и јесењим пашама, а осим тога, добијеју и много бољег и дебљег млијека, а то све с тога, што ми је мјеста количина довољна да се листе и то боље млијеко одлучују. Осим што јаје бољег и дебљег млијека, оно се и прије и боље угоји. — У тој мјери, треба свакі домаћи да изјутра-ујеба своје нитиљно, ливаде и сјемне на утрашњим с прилјеке, јер је изјутрашњи потрбљени да предлетна вина најбоље уживаје се одлучивања и на доброту млијека.

(Лијек против прилјеног мокрења од говеда.) — Против прилјеног мокрења од говеда, најсигурнији је лијек трава пасјелина (Nenphalitis nodosa), само треба тај лијек употребити одма, чим се болест уочи. Треба узети два килограма сочно зеленог лишћа и стабла од пасјелине, ½ килограма сјемене масти и ½ килограма брашна. Све ово треба измјешати и направити колачић у величини новчића (ајдо), на онда дати обољелом говечету на један доручак изјутра, на подне и у вече. Послије 4—5 дана говече ће одравити.

(Лијечење рана.) — Кад се домаће животиње оранице, те нису сеђе у почетку и на лијечи, онда не треба одма да притече у помоћ и да отадоли крвне модљаниче, нити вид се рана одвоједи, он онда тражи лијеча, а пропадно је, да онда и спорије иде задјечивање и да много дуже траје, но вид се одма лијечоме прелуваше. С тога треба одма, још док су рана отворена нечистоће, испрати из чисто дашном водом, или ако би на њу тешла мала крв, онда се може у воду метнути мало стипсе, на онда тифтањом и чистом крвом приносити.

Да би се предупредило тајење, треба исцрпну рану премазати водоњумом (у апотеци: Collodium), од ког се, чим с ваздухом у додир дође, мирјава нисмоћа, која спречава улазак спољног ваздуха, а уједно и отјерана сваку нечистоћу, што узрокује и упаљивање да се рана загноји. Ако је рана велика, онда треба исцрпнуе и премазивање понављати, на ће рана, без мнјених зрнвних последица, својим правилним током и зарастати.

(О сјечи крмпира за сађење.) — При сађењу крмпира треба имати у виду ова три правила: 1. Најрупније артоле, мијеле усјеђене, дају и најјаче природ према преполовљеним артолама, под исте једним правилима. — 2. Од преполовљене артоле, боље рађа она половина од врха, него она од пупа. — 3. Половине од врхова крупнијег артоле боље рађају а мирнитим и добротом од ниједних середњих сјечених артола.

(Кристаћи и пчеле.) — Кристаћи, који се поју и мјесују бјану пчеле — комадуна, нису боље рађају од оних, који су од комадуна удаљени. Пчеле, надјуће на пјетуше, прошмиају пјетуше кроз и мушице на женски пјетуш, и тиме се пјетушки боље оплођавају, те на тај начин бива и наше кристаћи. Ово бива и код дана, бјелаца и много другог на врх. С тога нијемо под бјелтовом у Крајуту и другим мјестима, гдје је покрстјетен јако релјенем, и не ћему комшиу у покрстјану.

(Из „Темиша".)

(О загађивању бреговa и страна.) Мало гдје у свијету онда се голих бреговa и страна, колико код нас. Људи се мучо гдје гдје, да њима штетна гдје, баром ондје, гдје је сачувана чиста земље, или сво на лугу и за бадема, јер или се рађе нема плаћи или мајке наше и сво пјанеле.

Брегови и стране, на да су и најстрмије и најбоље дају се помоћу и утрој мотку вјетрити и то или шумским дрвећем и грмљем или наш воћним стабла и воћним грмљем. Парадоксо на таквим се мјестима не дају о нуте нанести велики посади, али мало по мало и постепено постиже се велики успјех, нако то доказују посади по бреговима и странама у Француској.

Шумска дрвећа и грмље, сваки што и воћна стабла треба свиу храну воћним дјелим у дубљим слојевима земљу мјешати, на је најтежа да се увиђеје, или над се једном увиђеје, онда свакому одјела.

Главно је при том питање, да се одаберу такве врсте, које одговарају а климатским и земљишним одношајима. Тако н. пр. врсте бор (Pinus halepensis) у ијем сјверу а на голом камену, а тако и гајчи. Од воћних стабала на висина а прелједи: бајрама (Ialpranke — Celtis australis) на бијем а сјеч, које и на најгорим земљама добро успјевају.

На примјер дјешњу, које сваретно успјева на бреговима и странама посебно се оно мало помоћ, прије је дјешњи један од главних најприкладнијих на разбијању и зауставању брегова и страна, сјемо ако се наиђе прилјеки врст, а мјесто рђе обиља добрим плодом које се лако уживаје.

(„Господарски поучник.")

(Трговина.) Ово су цјене на пијем пазарима:

Подгорица, 17 марта.

Волови сума од 120 ниа 50 фор. — Бјеле овце и козе сума 5 форина — Уристаи 1 ниа 4 новчића. — Прасе уристаиово 1 ниа 4½ новч. — Пшеница 1 ниа 6 новчића. — Овас 1 ниа 5 новчића. — Раж 1 ниа 5 новчића. — Јечам 1 ниа 5 новчића. — Пасуљ 1 ниа 8 н. — Кртола 1 ниа 2 новч. — Меда 1 ниа 70 новч. — Сир 1 ниа 27 н. — Сиоуи 1 ниа 40 н. — Вина 1 ниа 1. ф. и 20 новч. — Дјбуна 1 ниа 8 новчића.

Даниловград, 15 марта.

Волови 25—55 ф. — Краве, 15—30 ф. — Овце бјеле 3—6 фор. — Козе бјеле 5—7 фор. — Свиње од 2—25 фор. — Уристаи 1 ниа и по 5 новч. — Пшеница 1 ниа и по 8 новч. — Вуна 1 ниа и по 90 н. ч. — Меда 1 ниа и по 1 фор. — Сир 1 ниа и по 40 новч. — Дуван 1 ниа и по 30—60 новч. — Сиоуи 1 ниа и по 60—70 н. — Кртола 1 ниа и по 2 новч. — Ђеђе бијеле 1 ниа и по 8 новч.

Никшић, [illegible] марта.

Волови од 120 ниа 60 форина — Краве од 100 ниа 20 фор. — Бјеле овце од 15 ниа 5 ф. до 5 ф. и 50 новч. — Прасе од 18 ниа 4 фор. — Пшеница 1 ниа 6—6½ новч. — Уристаи 1 ниа 4 новч. — Јечам 1 ниа 3½ новчића. — Сурјемица 1 ниа 4 новч. — Ниво литар 20 новч. — Ракија литар 45 новч.

ДОМАЋЕ ВИЈЕСТИ.

Цетиње, 13 марта.

(Положај на арбанашкој граници) све тежији постаје. Оновчери Клименти су пошли на Затрејбач. на десној страни Цијева у нашу границу, и јучер је нас дан бој трајао у коме су предолазили Хоти и други племена арнаутска. У Туји било је нешто пушака са тошчиним, што је скадарски Валија наслао. Али су Арбанаси даде пушке тачку, гдје су могли разудати своје дивљаштво. И при је на ново проглашена на нашој граници. Пошто се већ не може спасити ово погранично стање, пиљежевска влада учинила је најсиромашније корисе у Цариграду. Ми се надамо, да ће Висока Порта схватити сву обилност ових пограничних положаја, и да ће сходне мјере народити.

(Из задушне суботу) Пошту нам из Бијела: У недјељу вечер се вјежбовнице Георгија на Тушину, онда ко је до потпуног рата и еротичкога установа пјевала на двомеђу Црне Горе и царевине турске, а данас на границе старо и ново Црне Горе, држана је божанствена служба у присуству много побожног народа. По свршетку службе држан је сиромах свијета усобнијех а на том отишао је служби сјешћенник са учитељем и бацима пјо и свијо народ на гроб пјевачке и чувеногa јунака Шћепана Радојева, над којијем је учиљена молебна присада, а за тијем је г. Учитељ Пјевачки Стругар овако прочитао:

Браћо Црногорци! Кланимо ми душе да сидје, баш сидје под овијем каменом почивају земни остаци Црногорскога дја јунака Шћепана Радојева; кости онога, чије име не умиру на жицама српских гусала, ни ти ће до год је у нашијем витешкијем горама дуда и јунака, у којима куцају јуначка срца за свој дом и отаџбину: кости јунака, витеза и борца, који је скроз толико година оштријем ријом црногорског јатагана своје поносито српско име обиљежио по јуначкијем подвигама; кости онога, који је својом храбром и неустрашивом пушком отиор дана, рушио и обара непријатељске бусије на мећама отаџбине; кости онога, који је клету Дуту крви пашо и у њој и мрко вуково непријатељскијем месом пита и хранио; кости онога, од чијега је страха дрхта: Пашић и Гацко, Метохија, Столац, Клобук, Билеће, Требиње, Мостар и Дубровк; кости онога, који је потомству витешкијем примјерима показао, како треба љубит и бранит свој дом и отаџбину; кости онога, који је цијелу отаџбине слободе, који је зна оправдат овај свети аманет наших прађедова, и одужит овај свети дуг, који дужи сваки Србина који је српско крви и племена; прах и кости онога јунака, који је својијем челичнијем грудима дјабоја непријатељске чете, које су по тјемна пути кретале да утуле ову вјеру на отаџбину јуначке слободе, да рас пашу гњијезда и дечо Црногорцијех ју пам, да оруже овај српски камен, јуначке слободе, које би м-жда и усијеле отјо ном сјајом оружја, да није ту бидо ове свемогуће помоћи и промисла, и да је ни једу храбре пушке пушчијех јунака и борцах оубијало. А до су друга моја браћо, вјечне јуначке кости нашега сиромена достојне сјећања нам и наш унтим „Јуначки Сиромах" који вели:

„Прадједова Дуга и Го ија
„Кад погоби Шћепан и Шћепа."

Ова и остатина других јунака жиа су сјећања Шћепанова јуначтва, који је за одбрану дома и отаџбине и за част поноситога Српскога имена жертвовао и сами свој живот. А камен овај, брдо слушоца под којијем му почијева јуначке кости није од мермера, али је пиан вјекови и дрогијенија но да је и од дрвене камена, јер је камен овај од онога истинјетнога камена, на којега је наш јуначки Шћепан убојитијем сфердаром пушкио и гађо, туђ и убија наше непријатеље; камен од камена, на који је заиде, кад је страшне непријатељске хајде чека. На није за дичо није за сламо онда се рече:

Дуга крви пе ваше: крвава.

А наш витешки Шћепан ако што је влада био на одбрану свога отаџбина, тако и по смрти вјечно витешко кости почивајуће овде на границе негда бивше Црне Горе да и по смрти помажу вјечнопјерну оа поот Црногорцима пријестолу и Господару.

Слава Шћепану, слава храбијем Црногорцијем витезовима, који слави умрјеше за одбрану црногорске отаџбине, дјеце су својом мученичко јуначком крвљу освјетали свој поносити камен; а пред душом свију пролијетијех славних владоца Дома Петровића, чија јуначка дјела управа заслужише Црној Гори ово поносито вис:

„Црна Гора поносите сјајна,
Српска крви та дјела јаснија!"

РАЗЛИЧИТО.

(Прво руско лијечилиште) Из марта Бетинчине руске је објавјено без установе подјелили на почетни народ прво руско лијечилиште на дјетинском пресјеку поклонили се сиромашкиња Григорију Антуновићу Скадарину. Домаћини „Братске медицинске Јаруславске" пишуће са овим: Скадрин у свијету је покојну називиме личност. Он је преживио 65. годину, те је 35 година службовао на земљи у Москви. Учио је најприје у Русији, а усавршио се у Њемачкој, те је прва учио у Русији свјетлости лијечничке настрадавања и поступања. Услед тога стекао је велику пјаку и чистоћу од 5 милијуна рубаља. Из свије стране Русије шаљу су му лијечници болестнике, на то је велики успјех створи неко врста чудо. Тако би воља имиоирати дјела на моје начин, или доста неуредно буде за велики у моју сиву, — а ни ми само у велико сиво за велике ствоне, — треба увиријеђ стаиоште одредбе: сво нечетребо одстранити, сва вјешта у сиво лечити, сва врата широм отворити. Уливаће у прву себу, почиње се Скадрин на мало пјешчите. У средиште чешаке пјешчане пјешчице, у другој воће друге пјешчане, у трећој петмичо и т. д. Оновлена болестника мора мутати, а свије само на шетоа питања одговорити са „да" или са „не". Скадрин непроноусује имена и имена дјеца, дом пошиља кијелу прошлост свог болестника, шетов начин живота, обичаја и т. д. Тако испитива болестника по два и по три сата у присутности шетова лијечника, — а тад потом, ако треба, доктора лијечнику решенат.

(Из српских предјела.) „Србобран" пише: „Камо отјемо са народним образовањем?" Под тим називом изнесе свих дана у „Застави" четири врло лијепа чланка. Из посљедњег видимо ово податке: На 1,026 756 православних Срба у кијевској варадинској српској патријаршији има свега 626 српских православних јавних основних, и то: у Угарској 258, а у Троједној 373 основне. Од тих основних њих 437 имају своје српске вјероисповјешке (народне) школе, а само 189 имају, и то у Угарској долази 175, а на троједницу (гдје живе већ двоје православних Срба) само 14 српских народних школа. У кијевој патријаршији има 152.153 за школу способне српске православне дјеце од 6 до 12 година и то: у Угарској 62.912, а у Троједници 89.241. Од тога броја српске деце само 30.335 похађа српске народне школе, а 74.646 Српчади похађа комуналне школе, и то: у Угарској 27.587 Српчади похађа српске народне школе, а 14 842 комуналне, а у Троједници само њих 2.748 похађа српске школе, а осталих 50.804 комуналне. Од укупног броја (152.153) за школу способне православне Српчади у кијевој патријаршији 104. 981 иде у школу, а 47. 272 Српчади не иде ни у какву школу. Дакле: 70 од сто српских прав. срба, осим у свијем народне српске школе, и готово подјелимо православне Српчади школују се у по српском духу, а бољу трећину српске дјеце остаје без икакве школе. А баш у Троједници, гдје живе подјелимо већина аустријског православног Српства, има најмање (само 14 српских народних школа,) а осталих 850 српских прав. срба, основних или школују своју Српчад у недјељним школама, или их никако не школују! Ово нифе тако су школске на српски народ у Троједници; да је већ врјеме да о њима набиљдо поседу научна и наше аутономне власти, и покоји „Српски клуб", и високи земаљска влада. Јер знаете, под таквог школовања, дјеца је чуда, да се овај српски народ и може одржати, а хоће ли се моћи и даље одржати, нека размисле они, који су позвани да се брину о народу српском и који желе, да му добра желе.

(Насељење Хрватске и Славоније.) Загребачки „Пријатељ Народа" доноси ове податке: Хрватска и Славонија укупно имаду површине 7.500.896 четворних јутара или 42.536 четворних К.л.метара. Према попису пучанства од год. 1890. живи на тој површини 2 186 410 душа, и то 1.089.753 мушараца и 1.096 655 женских глава, у 339.671 кући. Из вјероисповијести од тих имаде највише католика, који броје 1.553.075 душа. Грчко католика или ти уније имаде 12.367, грчко-источних или ти православних 567.443, протестаната 35.631, жидова 17.261 душа. Хрватска и Славонија дијеле се на осам жупанија, које се зову: Личко-Крбавска, Модрушко Рјечка, Загребачка, Варажинска, Бјеловарско Крижевска, Пожешка, Вировитичка, Сремска. Од тих је највећа и по површини и по броју пучанства Загребачка жупанија, која имаде 1.253 071 четворних јутара површине и 484 252 душе. Најмањучанија је варажинска жупанија, која на 458 120 четворних јутара површине имаде 258.006 становника, а најслабије је напучена Личко-Крбавска жупанија, која је по површини трећа, а по броју становника задња у реду. Иначе Загребачко највећа је и по положају и по броју пучанства Сремска жупанија. — Уписаних обћина имаде 426, пописаних обћина 2.348, градова 20, трговишта 55, управних и судбених котара 69, села 4.743, насељених 75, судбених станица 9, пописних уреда 32, изборних котара 88. — Градови имају становника: Загреб 40.264, Осијек 21 484, Земун 13.136, Варадин 12.021, Митровица 9.795, Карловац 7 496, Карловаи, 6 496, Брод 5.296, Бјеловар, 5.112, Петриња 5 028, Крижевци 4 097, Пожега 4 064, Сем 2.901, Костајница 2.101, Бакар 1.960, Иванић 849, Карлобаг 666. — Од свијеста пучанства имаде 260 690 становника, који исповједе православ. У том броју имаде највише Њемаца, то јест 117.000 на броју. Они су насељени понајвише у Сремској и у Варадинској жупанији. Мађара има 68 790, а насељени су у Сремској, у Варадинској, Пожешкој и Бјеловарско-Крижевачкој жупанији. Словенаца имаде 20.060. Чеха 27.520, Словака 13.014, а од осталих народности исто 16.000. — Бајуваца имаде у Хрватској и Славонији преко 15.000.

ТЕЛЕГРАМИ „БЕЧКОГ КОР. БИРА."

БУДАПЕШТ, 12 марта. — Посјеже хода и у вечер било је новијех демонстрација; полиција је дошла у сукоб са мноштвом народа. Учествовала је војска. Било је 40 рањенијех, и 36 уапшено је.

ПЕТРОГРАД, 12 марта. — Пут царске породице у Крим одложен је услед рђавог времена.

БУДАПЕШТ, 12 марта. — Посланици су усвојили предлог предсједника сабора, да се у саборски записник уведе траг поштовања спомену Кошутовом; да се изјаве депутација на сировод, и да се обуставе сједнице до послије сировода.

БУДАПЕШТ, 13 марта. — Мир није ніше нарушаван. Магјати су узели на знање јучерашња закључак најјачијех заступника односно Кошута.

ТОРИН, 13 марта. — Кошутово мртво тијело кренуће у сриједу пут Будимпеште.

БУКАРЕШТ, 13 марта. — Између Русије и Румуњске данас је потписана конвенција судска односно пограничнијех окружја двију држава.

АТИНА, 14 марта. — Засједање народне скупштине натворено је.

БУКАРЕШТ, 14 марта. Митинг либералне странке прошао је мирно. Послије митинга заступник либералне странке Лека уапшен је због сукоба са полицијом.

ТОРИН, 15 марта. — Тијело Кошутово приспјеће у Будимпешту у петак.

РИМ, 15 марта. — У Монтедору, провинција Калтанисета, било је нереда поводом религиозне битије. Било је ніше рањенијех, међу њима један жандар.

БУКАРЕШТ, 16 марта. — Саборско засједање продужено је до посљедњег марта. На протест, што је био уапшен заступник Лека, министар правде изјавио је, да је уапшење легално, јер је Лека био ухваћен на дјелу преступа.

БУДАПЕШТ, 16 марта. — Симић је кренуо пут Београда.

БИОГРАД, 17 марта. — Симић се повратио и предузео послове.

ТОРИН, 17 марта. — Сировод Кошутов био је по програму. Говорили су три пастора: италијански, француски и мађарски. На жељезничкој станици потписан је записник о предаји тијела, које је кренуло особитијем возом.

АБАЦИЈА, 18 марта. — Франц Јосиф приспио је јутрос у походе њемачке царске породице, код које је остануо читав дан. У вечер се натраг повратио.

РИМ, 18 марта. — Отворен је медицински конгрес у присуству Краља и Краљице.

БЕЧ, 18 марта. — Цесар је послао Карноту велики крст Св. Стефана.

ОГЛАС.

По наредби Министарства Унутрашњих Дјела број 454 од 3 маја 1893, умножили смо постојећу серију црногорских биљега, ради олакшања поштанског промета, с сљедећим вриједностима:

1	новчић	плаво-биједа боја
20	„	црвено-мрка „
30	„	мрко-загасита „
50	„	плаво-морска „
1	форин	зелено-загасита „
2	„	кармин-загасит „

Продаја нових биљега почиње од 1 марта 1894. Биљеге стари остаје вриједиће и у будуће за пресједивању.

AVIS.

Par ordre du Ministère de l' Intérieur N-ro 454 de 3 mai 1893, on a multiplié la serie des timbres postaux pour la commodité du commerce postal avec les valeurs suivantes:

1	novčić	bleupâle
20	„	rougebrun
30	„	brun-foncé
50	„	bleu-outremer
1	fl	vert-foncé
2	„	carmin-foncé.

La vente des nouveaux timbres commencera dès le 1 mars 1894. Les timbres de l'ancienne emission seront encore valables pour la correspondance.

Цетиње, 10 (22) фебруара 1894.

Број 143.

Управитељ Ма. Пр. Пошта и Телеграфа

Шпиро Поповић.

ОГЛАСИ.

GRANDS MAGASINS DU

Printemps

NOUVEAUTÉS

Envoi gratis et franco

du catalogue général illustré, renfermant toutes les modes nouvelles pour la SAISON D'ÉTÉ, sur demande affranchie adressée à

MM. JULES JALUZOT & Cie

PARIS

Sont également envoyés franco, les échantillons de tous les tissus composant nos immenses assortiments, mais bien spécifier les genres désirés.

Tous les renseignements nécessaires à toutes exécutions des commandes, ainsi que les bulletins d'expédition, sont indiqués dans le Catalogue.

Envoi franco de port jusqu'à Budapest, à raison de un cents franco par 50 francs de marchandises, de toute commande payée, sur et avec pouvant être expédiée par colis-postaux.

(5—6)

ПОШТАНСКЕ БИЉЕГЕ.

Купујем сваку количину и по сајмској цијени житаве црногорске, српске, грчке и левантинске биљеге, старе писме свеке провиниције од године 1850 до 1874, а такође и нове уне новчане вриједности, од бронзе и пр. итіре. Понуде шаљу се непосредно купцу. Ја сам исту извршује одмах

Budapest (Budim) **A. Weiss**

Vörösmarty tér 4 — Мађарске до 1850 год. — Мађарске до 1874 год.

(1—10)

Уредник Др. Л. Томановић. — Издавалац: Држ. Штампарија. — У кн. црног. државној штампарији.